

کتابخانه بزرگ: ۲۰۷۷۹۹۶

شماره مجوز: ۲۶۲۶۶۵-۳۴۰۴-۹

شماره مجوز:

مطالعات تحولات بازار کار ایران و الزامات سیاستی دستیابی به رشد اشتغالزا

طرح جامع مطالعات اقتصاد ایران

مهران بهنیا

آرش علویان قوانینی

سرشناسه	: بهنیا، مهران، ۱۳۶۵-
عنوان و نام پدیدآور	: بررسی تحولات بازار کار ایران الزامات سیاستی دستیابی به رشد اشتغالزا: طرح جامع مطالعات اقتصاد ایران/مهران بهنیا، آرش علویان قوانینی.
مشخصات نشر	: تهران: مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۲۷۸ ص.: مصور، جدول، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۳۳۸۲۲۳-۰۰
وضعیت فهرست نویسی: فیپا	
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۷۷.
عنوان دیگر	: طرح جامع مطالعات اقتصاد ایران.
موضوع	: بازار کار -- ایران
موضوع	: Labor market -- Iran
موضوع	: اشتغال -- ایران -- سیاست دولت
موضوع	: Work -- Iran
شناسه افزوده	: نویسنده: قوانینی، آرش، ۱۳۶۲-
شناسه افزوده	: مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی
شناسه افزوده	: H. ۶۹۵۴:
شناسه افزوده	: ۲۰۶/۳۶۰۹۵۵:
شماره کتابشناسی ملی:	۶۰۳۵۶۵۴:

نام کتاب: بررسی تحولات بازار کار ایران

و الزامات سیاستی دستیابی به رشد اشتغالزا

نویسندگان: مهران بهنیا، آرش علویان قوانینی

ناشر: مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی

شمارگان: ۳۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول

تاریخ انتشار: زمستان ۱۳۹۸

قیمت: ۲۵۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۳۸۲-۲۳-۰۰

آماده سازی ادبی و هنری: دفتر خدمات پژوهشی مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: جنگل

آدرس ناشر: خیابان شهید باهنر (نیاوران) - جمال آباد - خیابان شهید مختار عسگری - شماره ۶

تلفکس: ۲۶۱۱۶۸۵۲

فهرست مطالب

۱۳	 دیباچه
۱۷	 پیش‌گفتار
۲۱	 چکیده
۳۴	 - اصلاح قانون کار جهت حفظ انعطاف بازار کار با وجود حمایت از نیروی کار
۳۵	 - اصلاح قانون بیمه بیکاری با رعایت توازن بودجه بیمه و پوشش مناسب بیکاران
۳۷	 - اصلاح ساختار حداقل دستمزد سرسری در کل کشور
۳۸	 - سیاست‌های فعال بازار کار
۳۹	 - نظام اطلاعات بازار کار (رفع‌کننده قید جو سازی)
۴۰	 - به‌روزرسانی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای (رفع‌کننده عدم تطابق مهارت‌ها)
۴۱	 - ایجاد نظام اعطای گواهی‌نامه‌ها و مدارک حرفه‌ای با استقراریت بخش خصوصی (قید
۴۲	 سیگنال‌دهی صلاحیت)
۴۳	 مقدمه
۴۹	 فصل اول تحولات بازار کار طی سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۵
۵۱	 مقدمه
۵۱	 تحولات جمعیت کشور
۵۶	 مشارکت
۶۲	 اشتغال
۷۱	 تعداد بیکاران
۷۵	 نرخ بیکاری
۸۰	 بیکاری بلندمدت

فصل دوم بررسی جمعیت در آستانه ورود به بازار کار ۸۵

مقدمه ۸۷

بررسی تحولات جمعیت فعال و غیرفعال ۹۰

- مردان شهری ۹۲

- زنان شهری ۹۳

- مردان روستایی ۹۳

- زنان روستایی ۹۳

زنان شهر غیرفعال ۲۵ تا ۳۴ سال ۱۰۵

زنان شهر غیرفعال ۴۰ تا ۶۰ سال و ۶۰ سال به بالا ۱۰۶

مردان شهری غیرفعال ۴۵ تا ۶۰ سال و ۶۰ سال به بالا ۱۰۷

زنان شهری غیرفعال ۴۴ تا ۶۰ سال ۱۰۷

جمع‌بندی ۱۰۸

فصل سوم دینامیک بازار کار و جمعیت تحولات بازار کار در دهه اخیر ۱۱۳

مقدمه ۱۱۵

آمارهای جریان ۱۱۷

ساختار ارزیابی با استفاده از متغیرهای جریان ۱۲۰

گذار بین جمعیت فعال و غیرفعال ۱۲۱

ورود ناموفق به بازار کار ۱۲۴

۱- انتقال از وضعیت غیرفعال به بیکار (IU) ۱۲۴

۲- غیرفعال به اشتغال در شغل کم کیفیت (IE) ۱۳۰

شاغل به غیرفعال (EI) ۱۳۶

بیکار به غیرفعال (UI) ۱۴۱

جمع‌بندی تحولات بازار کار در دهه اخیر ۱۴۷

تحولات سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۰ ۱۵۰

تحولات سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۴ ۱۶۱

فصل چهارم مزیت رقابتی قیمت نیروی کار در ایران ۱۶۵

مقدمه ۱۶۷

مقایسه قیمت نیروی کار در ایران با سایر کشورها ۱۶۷

[illegible]

۲۳۷.....	۲-۲-۳-۶- طراحی سیاست حداقل دستمزد بهینه
۲۴۴.....	بیمه بیکاری
۲۴۵.....	۱-۳-۳-۶- پیوستار نظام‌های بیمه بیکاری
۲۴۸.....	۲-۳-۳-۶- موانع کارکرد مناسب نظام بیمه بیکاری
۲۴۹.....	۳-۳-۳-۶- انتخاب‌های اصلی در طراحی
۲۵۴.....	۴-۳-۳-۶- سیاست‌های فعال بازار کار
۲۶۰.....	نظام اطلاعات بازار کار (رفع‌کننده قید جورسازی)
۲۶۱.....	به‌رسانی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای (رفع‌کننده قید عدم‌تطابق مهارت‌ها)
۲۶۱.....	ایجاد نظام اسطوره‌های نام‌ها و مدارک حرفه‌ای با محوریت بخش خصوصی (قید
۲۶۳.....	سیگنال‌دهی صاحبیت)
۲۶۵.....	پیوست ۱: مفاهیم و تعاریف بازار کار
۲۶۹.....	پیوست ۲: مروری مختصر بر ادبیات نظام بازار کار
۲۶۹.....	نظریه‌های عرضه نیروی کار
۲۷۲.....	نظریه تقاضای نیروی کار
۲۷۷.....	منابع
۲۷۷.....	منابع فارسی
۲۷۷.....	منابع انگلیسی

فهرست جداول

۶۰.....	جدول ۱: نرخ مشارکت سالانه - درصد
۶۲.....	جدول ۲: نرخ مشارکت سالانه گروه سنی ۱۵ تا ۲۴ سال - درصد
۶۲.....	جدول ۳: نرخ مشارکت سالانه گروه سنی ۲۵ تا ۳۴ سال - درصد
۷۳.....	جدول ۴: مقادیر سالانه تعداد بیکاران به تفکیک جنسیت و شهر و روستا - میلیون نفر
۷۹.....	جدول ۵: نرخ بیکاری سالیانه به تفکیک جنسیت و شهری - روستایی - میلیون نفر
۷۹.....	جدول ۶: ترکیب میلیون نفر افزایش جمعیت غیرفعال بالای ۲۵ سال در دوره ۱۳۸۴-۱۳۹۴ به تفکیک گروه
۱۰۴.....	سنی، جنسیت و شهری - روستایی
۱۳۰.....	جدول ۷: احتمال بیکار شدن غیرفعالان - درصد

دیباچه

اقتصاد ایران در وضعیت کنونی از نظر مسائل و چالش‌هایی که با آن مواجه است در مقطعی ویژه به سر می‌برد. مشکلات اقتصادی انباشته شده در طول سالیان گذشته، مانند زخم‌هایی کهنه، یکی پس از دیگری سر باز زده‌اند. به دنبال آن، مرهم‌گذاری بر این زخم‌ها جای علاج بیماری را گرفته است. انباشت مشکلاتی که در دهه‌های گذشته برای حل آنها چاره‌اندیشی نشده سبب شده است اقتصاد ایران امروز از نظر تعداد و عمق مسائل در وضعیت تجربه‌نشده‌ای قرار گیرد. همین امر باعث شده است نه تنها آینده میان‌مدت، بلکه آینده بلندمدت اقتصاد ایران نیز به نحوه مدیریت و تصمیماتی که در چند سال نزدیک پیش رو اتخاذ می‌شود وابستگی زیاد پیدا کند. از این رو، درک صحیح شرایط و توجه به تمهیدات خاصی که متناسب با آن باید اتخاذ شود از اهمیت زیادی برخوردار است.

در شرایط فعلی، خطای سیاست‌گذاری در مقایسه با گذشته هزینه‌های به مراتب بیشتری به بار خواهد آورد. وضعیت به گونه‌ای است که خطای سیاست‌گذاری می‌تواند با افزودن بر سرعت تحولات مخرب، زمان تبدیل مشکلات فعلی را به شرایطی با دشواری‌های زیاده‌ساز کوتاه کند. در مقابل، اتخاذ رهیافتی صحیح و با مبانی مستحکم علمی می‌تواند مشکلات کنونی را در حوزه اختصاص مهار کند و مانع از سرایت آنها به سایر حوزه‌ها شود، اما زمان لازم برای بهبود شرایط از یک طرف و هزینه‌های سیاست‌های اصلاحی برای گروه‌های ذی‌نفع از طرف دیگر موانع مهمی برای اجرای سیاست‌های اصلاحی محسوب می‌شوند. بر این اساس، ضروری است سیاست‌گذاری‌ها به گونه‌ای صورت پذیرد که همه این موانع به عنوان متغیرهای درون‌زا در انتخاب راه‌حل‌های بهینه مد نظر قرار گیرند.

در این وضعیت، ارائه تصویری دقیق از وضعیت موجود و عوامل شکل‌دهنده چالش‌هایی که به عنوان موانع اصلی توسعه اقتصادی کشور شناخته می‌شوند یکی از مبرم‌ترین پیش‌نیازها برای عبور از تبعات تداوم وضعیت فعلی است. لازم است چالش‌های پیش رو به دقت شناسایی شوند و راهکارها و سیاست‌های اقتصادی برای بهبود شرایط و تخفیف یا رفع بحران‌های احتمالی آتی بررسی و مطالعه گردند.